PRZEGLĄD PRASY Z. S. R. R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Dodatek do Nr. 13 Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.

Warszawa, środa 16 stycznia 1929 r.

Z. S. R. R. A SPRAWY ZAGRANICZNE.

POLSKA A Z. S. R. R.

Dni 13.I. zamieszczają na pierwszem miejscu artykuł podpisany przez A. Kiereńskiego, omawiający projekt Litwinowa. Autor artykułu na wstępie wskazuje na to, że gdy powstała myśl zawarcia paktu Kelloga i Stany Zjednoczone wystąpiły z odnośną inicjatywą, komuniści całego świata, na komendę, daną z Moskwy, poczęli gwałtownie zwalczać ideę tego paktu, twierdząc, że jest on podyktowany „spiskiem przeciwko Moskwie". To samo twierdziła prasa sowiecka i rząd moskiewski z wielkiemi zastrzeżeniami przyłączył się do tego paktu. Obecnie zupełnie nieoczekiwanie biuro polityczne partji komunistycznej uznało, że państwa cudzoziemskie zbytnio zwlekają z urzeczywistnieniem swojego rzekomo antysowieckiego kroku i Litwinow począł nalegać na Polskę, aby podpisała ona osobną umowę, do której miałyby się przyłączyć inne państwa. Wynika to stąd, że dopiero obecnie bolszewicy zrozumieli, iż właśnie pakt Kellogga jest dla nich nadzwyczaj korzystnym, gdyż uznanie wojny chociażby nominalnie za zabronioną musi wytworzyć w opinji europejskiej nastroje, uniemożliwiające w obecnej chwili wykonanie separatystycznych ukraińsko-gruzińsko-azerbajdżano-turkiestańskich planów, inspirowanych w Warszawie. Dyktatorzy moskiewscy zrozumieli płynące stąd korzyści i dlatego Litwinow pobija wszystkie rekordy europejskiej pokojowości.

Rzeczywistym powodem tej pokojowości jest okoliczność, że bolszewicy nie są w stanie obecnie wytrzymać wojny i sama jej możliwość jest dla nich największą groźbą. Pragną oni uzyskać pewną „peredyszkę" pod tym względem aby mieć możność zlikwidowania zaburzeń wewnętrznych i tego stanu stałej wojny cywilnej, w którym przebywa Rosja sowiecka. Tak więc wystąpienie Litwinowa daje nam klucz do zrozumienia prawdziwej sytuacji wewnętrznej Związku Sowieckiego.

Krasnaja Zwiezda 4.I. w art. wst. zapewnia swych czytelników, że kierownicze koła Francji i Anglji były niezmiernie zakłopotane wystąpieniem Litwinowa, gdyż obawiały się udzielić Polsce rady, aby odrzuciła ona propozycję sowiecką. Dziennik podkreśla pokojowość polityki sowieckiej, która zmuszona jest na drodze do pokoju zwalczać przeszkody stawiane przez politykę państw burżuazyjnych.

ŁOTWA A Z. S. R. R.

Ekonomiczeskaja Żiźn 13.I. z zadowoleniem wita oświadczenie łotewskiego ministra skarbu, potępiające kampanję części prasy łotewskiej przeciwko sowiecko-łotewskiej umowie handlowej. Dziennik zaznacza, iż stosunki gospodarcze pomiędzy obu państwami zostały utrwalone umową z dnia 5-go listopada 1927 roku, przyczem dodaje, że rząd sowiecki nie ma zamiaru uwzględnić życzenia, wypowiedzianego przez łotewskiego ministra, co do nawiązania rokowań w sprawie „dalszego przystosowania umowy łotewsko-sowieckiej do stanu przemysłu łotewskiego". Jednakże w tej samej notatce dziennik podkreśla, że sowieckie przedstawicielstwo handlowe w Rydze, dążąc do utrzymania i rozwoju istniejących stosunków gospodarczych pomiędzy ZSRR i Łotwą uwzględni obecną sytuację gospodarczą Łotwy i w miarę możności oraz w granicach planu importowego będzie się liczyło z życzeniami łotewskich kół gospodarczych.

ANGLJA A Z. S. R. R.

Izwiestja i inne dzienniki sowieckie z 13.I. podając informacje o zwycięstwie powstańców afgańskich i o ustępstwach poczynionych przez króla Amanullaha, wyrażają z tego powodu wielkie ubolewanie i uskarżają się na „tryumf reakcji afgańskiej". Równocześnie wspomniane pisma pomawiają rząd angielski o sprzyjanie powstańcom, a nawet o inspirowanie ruchu powstańczego, który miał za zadanie osłabienie Afganistanu. „Izwiestja" wskazują na to, że odwołanie słynnego pułkownika Lavrence'a z Indyj nastąpiło zbyt późno, aby mogło być ono uważane za szczerą manifestację neutralności angielskiej w sprawach afgańskich. Zdaniem dziennika sowieckiego — oficer ten zrobił już co do niego należało na pograniczu Afganistanu i — jako więcej niepotrzebny — mógł zdać swym pomocnikom zbieranie żniwa swej pracy.

Krasnaja Zwiezda 8.I. zamieszcza szereg notatek i depesz, świadczących o jawnej sympatji dla króla Amanullaha. Jedna z depesz z Kabulu głosi, że w Indjach w związku z powstaniem afgańskiem, daje się zaobserwować masowy ruch pod hasłem solidar-

ności z postępowym rządem afgańskim. Ruch ten uważa wypadki afgańskie za bezpośredni wynik pracy agentów angielskich, wykonywujących zawczasu opracowany plan, mający na celu osłabienie Afganistanu i przeszkodzenie przeprowadzeniu reform i reorganizacji armji afgańskiej. Prasa nacjonalistyczna w Indjach ma zamieszczać artykuły zawierające zdanie, że powstanie w Afganistanie popierane jest z zewnątrz oraz podkreśla, że głównym zadaniem inspiratorów powstania jest osłabienie siły obronnej Afganistanu.

Inna depesza z Taszkientu podaje, że dziennik afgański „Anis" oburza się z powodu przelotów aeroplanów angielskich nad Afganistanem i jego stolicą, oświadczając, że ludność jest podrażniona temi lotami i oskarżając lotników o rozrzucanie proklamacyj antyrządowych i dokonywanie fotografji miejscowości posiadających znaczenie strategiczne.

SPRAWY WEWNĘTRZNE.

SPRAWY NARODOWOŚCIOWE.

Krasnaja Zwiezda 8.I. w sprawozdaniu o jednem z posiedzeń kolejnej konferencji partyjnej białoruskiego okręgu wojskowego, odbytej w Mińsku, przytacza charakterystyczne dane o stosunkach narodowościowych. Mianowicie podczas dyskusji nad referatem Gamarnika wiele mówiono o pracy narodowościowej na Białorusi sowieckiej i formacjach wojskowych tego okręgu. Szereg mówców wskazywał na to, że przeprowadzenie w życie białorusizacji tamowane jest w wielu wypadkach sprzeciwem dowódców, nawet należących do partji komunistycznej. Jeden z mówców przytoczył wypadek, gdy na posiedzeniu członków partji komunistycznej garnizonu bobrujskiego niektórzy uczestnicy zażądali, aby sprawozdanie o działalności komitetu centralnego partji komunistycznej zostało wygłoszone w języku rosyjskim, gdy zaś zaczęto je odczytywać w języku białoruskim, to część obecnych demonstracyjnie opuściła zebranie. Inny mówca stwierdził, że przemówienia w języku białoruskim powodują niejednokrotnie śmiech i drwiny. Jeden z delegatów wręcz oświadczył, że liczne uchwały w sprawie narodowościowej pozostają tylko na papierze i są nadzwyczaj opieszale stosowane w życiu. W niektórych formacjach białorusizacja ogranicza się tylko do abonowania pism białoruskich. Kilku mówców uskarżało się na ujawnianie wśród komunistów w armji czerwonej „tendencyj wielkomocarstwowego szowinizmu rosyjskiego".

Krasnaja Armja 8.I. podaje dane o współczesnym stanie autonomicznej niemieckiej republiki Nadwołżańskiej, utworzonej w końcu 1918 roku. W obecnej chwili republika ta obejmuje przestrzeń 27.376 klm. z ludnością 571 tysięcy osób, pośród której jest: Niemców — 66,4%, Rosjan — 20.4%. 82% ludności zajmuje się rolnictwem. Dziennik zaznacza znaczny wzrost techniki rolniczej w tym okręgu, który stoi na pierwszem miejscu w całym ZSRR. pod względem traktoryzacji rolnictwa. Na przestrzeni republiki niemieckiej pracuje obecnie 625 traktorów. Natomiast hodowla bydła w porównaniu z okresem przedwojennym znajduje się w znacznie gorszym stanie. Przemysł naogół osiągnął poziom przedwojenny, produkcja roczna wynosi 26 miljonów rubli.

SPRAWY GOSPODARCZE.

Izwiestja 13.I. w art. wstępnym omawiają program prac przygotowawczych do wiosennej kampanji siewnej. Zatwierdzony przez rząd sowiecki zasadniczy plan rozwoju gospodarstwa państwowego na rok 1928/29 przewiduje konieczność rozszerzenia przestrzeni siewnej o 7%. Dziennik stwierdza, że jesienna kampanja siewna była bardzo niepomyślna w dwóch głównych okr. — na Ukrainie i na Kaukazie północnym, co spowodowało zmniejszenie zasiewów w tych okolicach. Stąd wynika konieczność dalszego rozszerzenia zasiewów jarych, aby obowiązkowo osiągnąć projektowany 7-procentowy przyrost. Zadanie to jest najbardziej aktualne dla najbliższych trzech miesięcy i celem jego urzeczywistnienia winny być zmobilizowane wszystkie środki. Dalej dziennik omawia szczegółowo wspomniane środki, wskazując, iż należy przedewszystkiem ułatwić włościaństwu zwiększenie udoskonalenia trzech najważniejszych w danym wypadku składników jego siły gospodarczej, t. j. siły pociągowej, inwentarza martwego i zboża siewnego. W końcu dziennik zaznacza, że przyszła wiosenna kampanja siewna pod względem znaczenia i skutków przewyższa wszystkie analogiczne operacje lat ubiegłych, a przeto winna być przeprowadzona z maksymalną energją.

Izwiestja 13.I. komunikują o zawarciu przez sowiecki syndykat naftowy umowy z włoską firmą SNOM. na dostarczenie tej ostatniej w bieżącym roku 25 tysięcy ton nafty dla celów przemysłowych.

Ekonomiczeskaja Żizń 13.I. zamieszcza sprawozdanie z posiedzenia komitetu planowego ZSRR., na którem omawiano rozwój przemysłu metalurgicznego. Na posiedzeniu stwierdzono konieczność spotęgowania rozwoju przemysłu metalurgicznego i zatwierdzono plan budownictwa w tej dziedzinie na rok bieżący.

Ekonomiczeskaja Żizń 5.I. komunikuje o polepszeniu sytuacji uczonych-ekonomistów, pracujących w sowieckich instytucjach przemysłowych. Mianowicie kolegjum komisarjatu ludowego robotniczo-włościańskiej inspekcji ZSRR. uchwaliło rozszerzyć na uczonych ekonomistów z wyższem wykształceniem, pracujących w przemyśle sowieckim, prawa przysługujące całemu personelowi inżynieryjno-technicznemu.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

Krasnaja Zwiezda 25.XII. Przeszkolenie polskich oficerów marynarki podwodnej we Francji. — Przestępczość w armji polskiej.

Zakł. Gr. Prac. Dr., S. z o. o., Nowy Świat 54, tel. 15-56 i 242-40.

Drukowane na prawach rękopisu.